

Arko Oderwald, Koos Neuvel en Willem van Tilburg (redactie)

Ontspoorde cellen

Kanker in fictie

De Tijdstroom, Utrecht

© De Tijdstroom uitgeverij, 2011. De auteursrechten der afzonderlijke bijdragen berusten bij de auteurs.

Omslagontwerp: Cees Brake bno, Enschede.

Het omslag is gebaseerd op het schilderij 'Kanker' van Bas Sebus.

Basisontwerp binnenwerk: Martin Majoor.

De Tijdstroom uitgeverij BV, postbus 775, 3500 AT Utrecht

Internet: www.tijdstroom.nl

E-mail: info@tijdstroom.nl

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden auteur(s), redactie en uitgever geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 juncto het Besluit van 20 juni 1974, Stbl. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471, en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprerecht, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp.

Voor het overnemen van gedeelten uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

ISBN 978 90 5898 199 8

NUR 870

Inhoud

---

1 KANKER

De dramatische kracht van kanker, Arko Oderwald, Koos Neuvel en Willem van Tilburg	11
Hoe de hoop in leven bleef. Veertig jaar waarheid en illusie over kanker, Koos Neuvel	17
Dit en dat, Martin Bril	45
In de gezondheidszorg, Martin Bril	46
Oncoloog, Martin Bril	47
Hersentumor, Herbert Mouwen	48
Slechtnieuwsgesprek, Ignace Schretlen	49
Metastasen, M. Vasalis	50

2 ERVARING MET KANKER

Helaasteringfuck. Where in hell can you go, Ineke van den Bergen	53
Kanker: vier dagboekportretten en een epiloog, Ignace Schretlen	65
Ontspoorde motieven. Waarom mensen deelnemen aan wetenschappelijk onderzoek naar kanker, Astrid Vellinga	75
<i>Meeuwen, Bernlef</i>	85
<i>Het zwaard van de krab, Margreet Jansen en Henk Pröpper</i>	87
<i>Verhaal op bijna klassieke wijze, Harold Brodkey</i>	91
Jezelf herzien. Toekomst na het doodvonnis, Henk Maassen	95
Leven na de diagnose. Worstelen met het besef van eindigheid, Dorly Deeg	103

Op zoek naar zin. Françoise Sagan en het noodzakelijk lot, Maartje Katzenbauer en Arko Oderwald	113
Verzoening met het onverzoenlijke. Het rouwproces in 'Le temps qui reste', Jan Pols	121
Treurzang, Tad Richards	129
Verhaal, Vera Kroms	130
3 KANKER EN EINDIGHEID	
Een ongemakkelijke waarheid. Familie en (hulp bij) zelfdoding in 'One True Thing', Wouter Schrover	133
Woede is nuttiger dan wanhoop. Over doodsangst bij kanker, Christel Grimbergen	141
Tegen de klippen op. De levenswil van Susan Sontag, Henriette van der Horst	157
Een rode pruik voor Olga. Omgaan met verlies in 'Turks fruit', Erik Fokke	165
Voor wachten geen talent. Over tijdsbeleving in 'Het Evenwicht' van Martin Bril, Eisso Braak en Arko Oderwald	173
Schuld en kikkers. Kleine wonderen in 'Magnolia', David van den Akker	181
De natuur liegt, bedriegt en wordt bedrogen. Over verkankerde liefde, Arko Oderwald	193
Eindeloos doodgaan. Twee verhalen over een moeder, een dochter, en kanker, Jet Steinz	201
Goedaardig. De kunst van het achterblijven, Sjaak van der Geest	209
Toen ik kanker had dacht ik, Mark Sheffield Brown	217
Laatste gedicht, Hans Andreus	218
Morgen gaan ze in me snijden, Anna Świrszczyńska	219
Kanker is een goede dood, Jan Arends	220
Metafysica, Miroslav Holub	221

---

4 BEELDEN VAN KANKER

Een ondefinieerbare sensatie. Beelden van kanker, Sofie Vandamme	225
Metaforen die helpen. De therapeutische kracht van 'The cancer poetry project', Gerard Steen	235
Bitter intiem. Kanker als een verwrongen beeld van onszelf, Manon Uphoff	245
Nooit meer veilig. Een portret van kanker, Jacobien Erbrink	255
Beelden van een ziekbed. Ferdinand Hodler schildert Valentine Godé-Darel, Katharina Schmidt	265
Op weg naar het einde (maar wel met goede muziek). Over 'Het schuim der dagen', Monique Krinkels en Arko Oderwald	287
Willekeurige kunst maakt kanker willekeurig. Over 'The Cancer Chronicles' van Damien Hirst, Coes Delprat en Arko Oderwald	295
<i>Vergiftigd door mijn ziekte, Anatole Broyard</i>	303
<i>Dr. Crombie, Graham Greene</i>	307
Naaldbiopsie 22.12.2008, John Updike	313
Coloscopie, John Updike	314
Kanker 3, Martin Bril	315

5 KANKER ALS BEELD

Afbraak van mens-zijn. Over 'Kankerpaviljoen' van Solzjenitsyn, Frits Milders	319
De kanker van de apartheid. Coetzee en het belang van schaamte, Johan Bouwer	333
Verkankerde verhoudingen. Onmacht en openingen in familierelaties, Wouter van Ewijk	341
Alles om te overleven. Erich Maria Remarque en de vlucht voor het noodlot, Jan Kardaun	353

Ontspoorde cellen	8
-------------------	---

Besproken romans, poëzie, films en documentaires	361
--	-----

Medewerkers aan dit boek	363
--------------------------	-----

Verantwoording	367
----------------	-----

Zakenregister	371
---------------	-----

Namenregister	373
---------------	-----

Gedichten

Oorspronkelijk proza